

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologiæ Speculativæ Scholasticis Prælectionibus Et Exercitiis Accommodatæ Libri IV

Haunold, Christoph

Ingolstadii, 1678

XVIII. An Prædestinatio Salvandorum Deo potiùs, quàm arbitrio creato
adscribenda sit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82733](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82733)

Caiet. Capreolum, Ferrar. Doctores Salmanticensis, Illustrissimum Dominum Godoy Episcopum Oxoniensem. Lubet autem propria citati Authoris verba adscribere, qui cum sibi n. 71. objecisset. [Terminatio illa sub conceptu terminationis est entitas divina intrinseca Deo: sed potuit deficere sub conceptu terminationis: ergo etiam sub conceptu intrinseca entitatis; vel si sub conceptu entitatis indefectibilis est, non potest esse defectibilis sub conceptu terminationis.] Mox subiecit hanc solutionem. [Respondeo, distinguendo Majorem: Est entitas divina explicitè absque distinctione virtuali ab illa. nego Majorem: implicitè, & NB. ab illa virtualiter distincta, concedo Majorem: & concessa Mi: nego consequentiam. Itaque quamvis terminatio libera sub conceptu Terminationis sit implicitè entitas divina, non tamen explicat conceptum divinæ entitatis, ab illoque distinguitur NB. virtuali distinctione; quæ distinctio sufficiens est, ut quamvis deficiat, vel possit deficere sub conceptu Terminationis, non deficiat, nec deficere possit sub conceptu entitatis.] Hoc ipsum ergo rectè etiam asseruit P. Haunoldus, constituens decretum liberè prædefinens actum arbitrii creati in terminatione virtualiter distincta ab entitate ac perfectione Dei necessariæ & indefectibilis: Cum hæc distinctio neque simpliciter, neque secundum S. Thomam divinæ simplicitati repugnet.

CONTROVERSIA XVIII.

PRÆDESTINATIO SALVANDORUM.

An hæc DEO potiùs, quàm Arbitrio creato adscribenda sit.

88. Nisi auxiliis intrinsecè indifferentibus ad bonum & malum sui usum, quæ etiam Reprobis possunt esse communia, superaddatur prædeterminatio physica, à P. Haunoldo lib. 1. n. 500. non requisita, existimavit Adversarius, hoc ipso eum, qui utitur auxiliis ad salutem discernere seipsum à Reprobis, & posse adversus istos gloriari, quantumvis prohibente S. Paulo 1. Cor. 4. & opponente illud: *Quis enim te discernit?* Verùm S. Augustinus concessa auxiliiorum indifferenti istud vanæ gloriæ remedium non duxit esse necessarium, illudque omnino negavit, lib. 12. de civitate cap. 6. [Si enim, inquit, aliqui duo æqualiter affecti animo & corpore, videant unius corporis pulchritudinem, qua visà unus eorum ad illicitè perfruendum moveatur, alter in voluntate pudica stabilis perseveret, quid putamus esse causæ, ut in illo fiat, in

illo non fiat voluntas mala?] Et paulo post. [Si eadem tentatione ambo tententur, & unus ei cedat, atque consentiat: alter idem, qui tuerat, perseveret: quid aliud apparet, nisi unum voluisse, alterum noluisse à castitate deficere? Unde nisi propriâ voluntate, ubi eadem fuerat in utroque corporis & animi affectio, amborum oculis pariter visâ est eadem pulchritudo, ambobus pariter institit occulta tentatio? propriam igitur in uno eorum voluntatem malam, quæ res fecerit, scire volentibus, si bene intueantur, nihil occurrit.] Subsumo. Atqui ambo non essent æqualiter affecti animo & corpore, si unus haberet qualitatem intrinsecè & essentialiter prædeterminantem ad actum bonum, & alter intrinsecè ac essentialiter prædeterminantem ad entitatem actus mali: nec rectè dixisset S. Augustinus; *quid aliud apparet, nisi unum voluisse, alterum noluisse à castitate deficere?* quia ex inæquali actu voluntatis debuisset colligere inæqualem affectionem animæ, prædeterminantem ad illos inæquales actus. Nec denique debuisset, tum in citatis verbis, tum in his: *propriam igitur in animo eorum voluntatem malam, quæ res fecerit, scire volentibus, si bene intueantur, nihil occurrit:* ingenuè fateri, sibi etiam bene intuenti, præter ipsos actus voluntatis diversos nihil occurrere, quo duo inæqualiter, vel in corpore, vel in anima afficerentur, & quo unius voluntas reduceretur in actum bonum, & alterius in actum malum.

89. Quid ergo respondebit S. Augustinus ad textum Apostoli, ab Adversario objectum ex 1. Cor. 4. ubi ne unus adversus alterum inflatur præ alio, inquit, *Quis enim te discernit?* An non poterit unus adversus alterum gloriari, quod ex sua voluntate se discernit ab illo? [Nam, (ut inquit Adversarius,) quando duo conveniunt in aliquo sibi communi, & simul distinguuntur, non debent distingui per illud commune. Cum ergo ambo supponantur convenire in auxiliis, intrinsecè non differentibus, & discernantur in consecutione salutis, evidens est, hanc discretionem non in Deo, sed in creatam voluntatem refundi. (contra illud Apostoli:) Non est volentis, neque currentis, sed miserationis Dei.] Accipiat itaque Adversarius responsum à S. Augustino lib. 1. ad Simplicianum q. 2. circa medium, Beneficium misericordis vocationis non in intrinsecam diversitatem auxiliiorum, sed in præscientiam divinam refundente, vi cuius Deus ex misericordia eligit tale auxilium, quo scit hominem bene usurum, cum potuisset aliud eligere, quo conditionatè prævidisset malè usurum; quæ electio cum non sit in hominis potestate, licet ea supposita sit in illius potestate, collato auxilio bene uti, ideo homo non se ipsum discernit, neque est volentis, neque currentis, sed miserationis Dei, ut homo acceperit tale auxilium. Cujus autem miseretur, ait Augustinus, sic eum vocat, quo modo

scit ei congruere, ut vocantem non respuat. Et in eadem questione ita etiam loquitur. [Non tamen electio præcedit justificationem, sed electionem justificatio, nemo enim eligitur, nisi jam distans ab illo, qui rejicitur. Unde quod dictum est, qui elegit nos ante Mundi constitutionem, non video, quomodo sit dictum, nisi præscientiâ.]

90. Neque timendum est, ne hac ordinatione prædestinationis contradicatur S. Paulo, qui & ipse initium illius duxit à præscientiâ, ad Rom. 8. v. 29. inquit. [Quos præcivit, & prædestinavit, conformes fieri imaginis Filij, ut sit ipse primogenitus in multis Fratribus. Quos autem prædestinavit, hos & vocavit; & quos vocavit, hos & justificavit; quos autem justificavit, illos & glorificavit.] Sensus hujus gradationis est. Quos præcivit, esse cooperaturos his auxiliis, si ea haberent, illis ex misericordia, independentem à meritis absolute prævisis. sed tantum ad modum causæ finalis se habentibus, destinavit dare hæc auxilia, ut per illa conformes fierent Imaginis Filij sui, iisdem cooperando: prout etiam S. Thomas 1. p. q. 23. a. 5. ad 1. ait. *quod usus gratiæ præcitus non est ratio collationis gratiæ, nisi secundum rationem causæ finalis, ut dictum est.* Scilicet in Corpore Articuli, ubi contra Pelagianos negavit, quod Deus in præmium det gratiam alicui, quia præcivit, eum bene usurum gratiâ: non tamen negavit, DEUM conditionatè præscire bonum usum gratiæ, hoc ipso, quod per decretum dandi gratiam, intenderit ejus absolutam existentiam, ut causam finalem absolute ponendam: unde idem Angelicus Doctor 3. p. q. 1. a. 3. ad 4. expressè dicit: *Prædestinatio præsupponit præscientiam futurorum: non absolutam, hæc enim secundum S. D. q. 6. de veritate a. 1. est ipsa prædestinatio præsupponens dilectionem & electionem: ergo conditionatam ad ipsam dilectionem & electionem ad modum cognitionis directivæ prærequisitam.* Illos ergo, quos Deus conditionatè præcivit bene usuros gratiâ, illos prædestinavit per decretum dilectionis, & electionis ad gratiam auxiliantem, intentam propter bonum usum absolute ponendum, & conditionatè prævisum; hujus autem prædestinationis ad gratiam effectus immediatus fuit executio, seu actualis collatio gratiæ, quæ est ipsa vocatio: & ideo dixit S. Paulus: *quos autem prædestinavit, hos & vocavit:* collationem gratiæ auxiliantis subsecuta est cooperatio, disponens hominem ad gratiam justificantem, tanquam ad effectum mediatum prædestinationis, & immediatum vocationis ac liberi arbitrij creati, juxta illud: *Quos vocavit, hos & justificavit.* Gratiam justificantem, & finaliter perseverantem excepit ultimus effectus prædestinationis, qui est, æterna gloria: *quos autem justificavit, illos & glorificavit.*

91. Atque ex his patet, quod licet æterna

gloria, gratia justificans, & merita sint ex libero arbitrio creaturæ, quia tamen originaliter sunt ex gratia auxiliante, cui cooperari in potestate arbitrij creati fuit, accipere autem potius illam gratiam, quam aliam, cui Deus conditionatè prævidit, non conjunctum iri bonum usum, in potestate arbitrij creati non fuit, sed quia hujus existentia solius prædestinationis gratuitæ fuit effectus, ideo nullum hominem posse adversus alterum gloriari propter prædestinationem, ut est electiva gratiæ; & propterea neque debere gloriari propter liberi arbitrij cooperationem subsecutam ex Beneficio merè gratuito: quia, ut inquit S. Thomas q. 23. a. 5. in C. *Id quod est per liberum arbitrium, est ex prædestinatione.* Unde immeritò supposuit Adversarius, Vanæ gloriationi à P. Haunoldo unice posse opponi indigentiam simultanei concursus Divini; cum potius opponat Unicum ac indivisibile decretum, quo Deus salvandis vult ex misericordia dare gloriam, & merita, & quidquid hominem promoveret ad salutem; inter quæ tamen non est prædeterminatio physica, sed auxilia indifferentia, conditionatè prævisa conjungenda cum cooperatione, & propter hanc, tamquam causam finalem absolute ponendam, ex misericordia sine præcedentibus meritis à Deo electa. Neque tamen propter periculum vanæ gloriæ ex libera cooperatione orituræ, tollenda est libertas cooperandi, vel non cooperandi, ne falsificetur illud Ecclesiastici 3. v. 10. *Qui potuit transgredi, & non est transgressus, facere mala & non fecit.*

CONTROVERSIA XIX. PROCESSIONES DIVINÆ.

Quod sit Principium QUO Generationis Passivæ.

92. **N**ON rectè dixit adversarius, quod S. Thomas se (voluit dicere sententiam suam 1. dist. 7. q. 1. a. 2. traditam) retractaverit per posteriorem doctrinam 1. p. q. 41. a. 5. de principio ut quo generationis divinæ. Sed sicut una lex non abrogat alteram, quando ambæ conciliari possunt, sic nec sententia sententiam tanti Doctoris, quando ambæ conciliari possunt, id quod Adversarius in reverentiam sui Magistri debuisse per ingenij sui vires tentare cum P. Haunoldo. scilicet quia generatio Filij dicit productionem in similitudinem naturæ generantis, debuisset distinguere duo principia ut quo inadæquata, constituentia unum adæquatum: primum & quidem principale principium ut quo in recto importatum, est Natura divina, quatenus nimirum, ut S. D. priori loco inquit, *ab essentia egreditur aliquis actus, secundum quod essentia est Sapientia*, adeoque prout dicit ordinem ad operationem intellectivam. Dicitur autem hæc natura

D 2

ideo